

**LBRIS**

We know  
books

**Aglăia C. Buduroi**

# **EDUCAȚIE CIVICĂ**

**Clasa a III-a**

**– Auxiliar pentru elevi și cadre didactice –**



**EURISTICA  
IAȘI**

**I. PERSOANA**

Persoana mea. Persoana lui / ei. Ce înseamnă să fim persoane ?.....	3
*Corpul meu.....	6
Persoane cu nevoi speciale.....	8
Trăsăturile morale ale persoanei.....	10
Încrederea în sine și în celălalt. Lipsa de încredere .....	10
Respectul. Lipsa de respect .....	13
Curaj, frică, lașitate.....	15
Bunătate. Răutate.....	18
Sinceritate. Minciună .....	20

**II. RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE ȘI FIINȚELE**

Ce sunt lucrurile ?.....	23
Lucrurile care ne exprimă (jucării, colecții, camera mea, îmbrăcămintea).....	26
Lucrurile care ne exprimă (cartea, tehnica, arta) .....	28
Atitudini față de lucruri .....	31
Nevoia de lucruri. Lucrul ca instrument de joc, învățare, muncă .....	34
Raporturile noastre cu animalele și plantele .....	37
*Despre plante și animale .....	37
*Animale și plante ca simbol .....	39
Atitudini față de animale și plante .....	42
*Ce nevoie avem de plante și animale ?.....	44

**III. RAPORTURILE NOASTRE CU CEIALȚI OAMENI**

Grupurile din care facem parte .....	47
Familia .....	50
Grupul de joacă .....	52
Grupul de învățare (clasa de elevi) .....	54
*Grupul religios .....	57
Reguli ale grupului. Drepturi și îndatoriri în cadrul grupului.....	60

**LECTURI**

Persoana mea. Persoana lui / ei.

Ce înseamnă să fim persoane ?



### Elemente de conținut

☆ „... Atunci, Garrone, înduioșat de situația bietului Crossi, zise hotărât :

— Eu.

Învățătorul spuse :

— Nu ești tu. Vinovatul nu va fi pedepsit. Să se ridice !

Crossi spuse plângând :

— Mă loveau, mă luau în bătaie de joc, mi-am pierdut mințile ...

S-au ridicat patru.

— Voi, spuse învățătorul, ați jignit un coleg care nu v-a făcut nimic ; ați răs pe seama unui copil nefericit ...”

(Edmondo de Amicis – *O faptă generoasă*)

☆ Citește fragmentul de mai sus, apoi discută cu colegii și învățătorul, precizând :

- personajele participante la acțiune ;
- rolul fiecăruia în desfășurarea întâmplării ;
- cuvintele care înlocuiesc numele personajelor.

**Plantele, animalele și oamenii** au viață, deci sunt ființe.

Spre deosebire de celelalte ființe, **omul** este **o persoană**. Fiecare persoană are un anume **rol** între semenii.

Persoanele **gândesc, vorbesc, muncesc**, au **voință** și **sentimente**. Între persoane se stabilesc diferite **relații**.

Fiecare **persoană** are o **identitate** : nume și prenume, dată și loc de naștere, părinți, religie, domiciliu, cetățenie. Aceste date sunt consemnate în **certificatul de naștere**, carnetul de elev, **carte de identitate** și alte acte personale.

Chiar dacă au multe **însușiri comune**, oamenii **se deosebesc** unii de alții. Fiecare om are **calități și defecte**.

ATENȚIE ! Toate actele de identitate în original trebuie păstrate cu mare grijă.

### Vocabular

**persoană** → ființă omenească, om, individ, ins ;

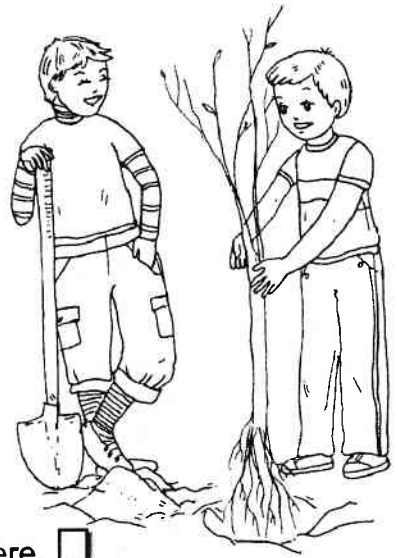
**relații** → legături, raporturi între lucruri, persoane, fapte, idei ;

**identitate** → aici ansamblu de date prin care se identifică (recunoaște) o persoană ;

**cetățean** → locuitor al unui stat, care se bucură de drepturi și are anumite obligații față de acel stat (*cetate* + sufixul *ean*).

1) Privește imaginea. Ce caracteristici ale persoanei sunt ilustrate în imagine ? Notează-le !

.....  
 .....  
 .....



2) Stabilește ce este adevărat și ce este fals.

- Plantele sunt persoane.
- Azorel este prietenul lui Dănut.
- Fiecare om este o persoană.
- Tu și colegul de bancă sunteți identici.
- Fiecare persoană are un certificat de naștere.

3) Precizează ce sentimente poți avea față de :

- părinți → .....
- un prieten → .....
- un răufăcător → .....
- un coleg mai bun la matematică → .....
- un cățeluș suferind → .....

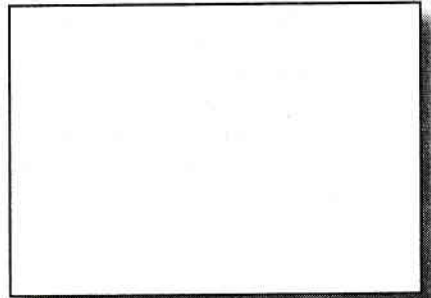
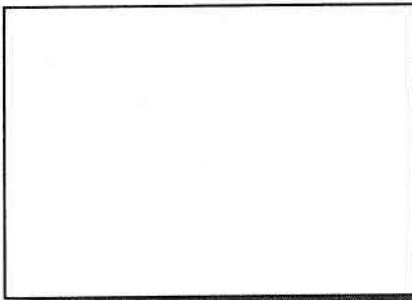
4) Subliniază trăsăturile (însușirile) care consideri că se potrivesc și persoanei tale :

*sinceritate, frumusețe, hărnicie, comoditate, nervozitate, eleganță, bunătate, ambiție, îndrăzneală.*

5) Realizează câte un desen simplu în care să redai relația ta cu :

a) un prieten ;

b) membrii familiei ;



6) Completează enunțurile folosind cele mai adecvate cuvinte noi, însușite în această oră.

Toate ..... se nasc, se hrănesc, cresc, se înmulțesc, îmbătrânesc și mor.

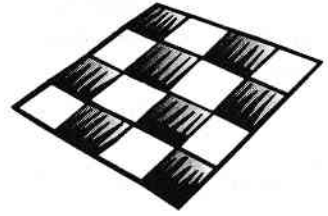


# LEARNING We know

## 11) Să râdem puțin!

Citește gluma, apoi comentează-o cu prietenii.

- „- Copilul dumitale minte.
- Cum așa ?
- S-a lăudat că l-a bătut pe fiul meu la șah.
- E o minciună. Fiul meu nu știe să joace șah.
- Și-atunci... ?
- Atunci, spune adevărul ; numai pe ăștia îi bate.



Notițe .....

.....

.....

.....

## \* Corpul meu



Elemente de conținut

### ★ Ghicitori

1) El este șeful și gândește  
Tot ce omu-nfăptuiește.  
Subalternii execută,  
Totdeauna îl ascultă.  
(.....)

3) Comanda-i clară : „n pas voios” !  
Stângul și dreptul mereu-au fos’  
Prietenii buni, nedespărțiți,  
Ce doar la joc sunt fericiți.  
(.....)



2) O căsuță-ncăpătoare  
Cu loc pentru fiecare ;  
Pe-un perete e un ceas  
Ticăind fără răgaz.  
În mijloc e bucătăria  
Ce asigură hrănirea.  
Doi bureți respiratori  
Prea sensibili, uneori.  
(.....)

★ Citește ghicitorile, scrie răspunsul și justifică-l.



**Corpul omenesc** este alcătuit din **trei părți** principale : capul, trunchiul și membrele.  
Fiecare din ele are un rol foarte important în funcționarea organismului.

Pentru a-și menține **sănătatea**, omul trebuie **să își îngrijească** permanent corpul.  
Valoarea omului este dată de **frumusețea corpului**, dar mai ales, de **faptele lui**.

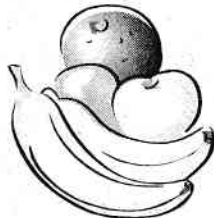
Exerciții aplicative

1) Unește ceea ce se potrivește :

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> cap               | <input type="checkbox"/> deplasare                              |
| <input type="checkbox"/> trunchi           | <input type="checkbox"/> apucare                                |
| <input type="checkbox"/> membre superioare | <input type="checkbox"/> schimbarea direcției de deplasare/mers |
| <input type="checkbox"/> membre inferioare | <input type="checkbox"/> coordonarea întregului organism        |
|  | <input type="checkbox"/> protejarea organelor vitale            |

2) **Bine / Rău (B / R)**

- Când vin de la școală, mă așez direct la masă.
- Consum zilnic fructe proaspete.
- Fac baie generală măcar o dată pe săptămână.
- Fac multă mișcare în aer liber.
- Îmi spăl dinții numai dimineața.

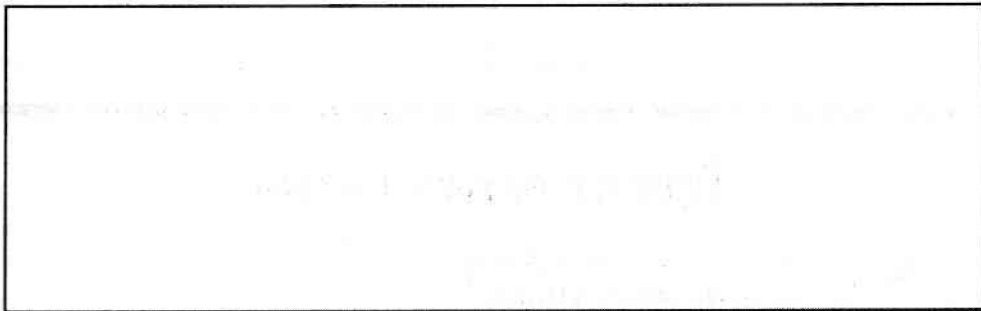


3) Ești medic stomatolog și ai un pacient. Interpretează scena în fața clasei împreună cu un coleg. Ce sfaturi îi dai ?

4. Precizează cum pot fi evitate :

- răcelile .....
- cariile dentare .....
- intoxicațiile .....
- accidentele de circulație .....

5. Ilustrează printr-un desen cum îți întreții sănătatea prin mișcare în aer liber.



6. Citește, apoi comentează cu învățătorul și colegii. Cere lămuriri suplimentare dacă simți nevoia.

„Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate și de a beneficia de serviciile medicale (...)”

7) Arată în câteva enunțuri ce înțelegi prin cuvintele : „Minte sănătoasă în corp sănătos”.

.....

.....

.....

.....



**8) Să râdem puțin !**

Ce poți spune despre persoanele cărora li se adresează gluma ?

„Știu eu un băiat, doar unul  
Care-i dușman cu săpunul.  
De-l zăriți, fără sfială,  
Trageți-i ... o săpuneală !”

„Pe la școală când se-abate  
Să-l vedem așa, de formă,  
Toată lista de bucate  
I-o citești pe uniformă.”

**9) Ordonează cuvintele :**

- a) unde, soarele, pe, nu, fereastră, intră, pe, doctorul, ușă, intră.
- b) mai, bună, cea, avuție, sănătatea, este.
- c) unde, de, nu-i, vai, cap, picioare.

*Notițe* .....

.....

.....

.....

.....

## Personae cu nevoi speciale

### Elemente de conținut

★ „Garoffi îl întrerupe pe învățător ca să-l întrebe dacă era adevărat că acei orbi învață să socotească mult mai bine decât ceilalți.

Învățătorul îi răspunde :

— Este adevărat. Învață să socotească și să citească. Au cărți făcute numai pentru ei, cu caractere în relief ; trec cu degetele pe deasupra, recunosc literele și rostesc cuvintele : citesc curent.”

(Edmondo de Amicis – *Copiii orbi*)

- ★ Citește fragmentul, apoi discută cu învățătorul și colegii, precizând :
- despre ce fel de copii discută învățătorul și elevii săi ;
  - cum numim persoanele fără vedere sau cu alte deficiențe ale organismului ;
  - ce sentimente trezesc ele în sufletele oamenilor normali.

## Exercitii aplicative

1) Înlocuiește cuvintele subliniate cu altele, care au sens asemănător. Recitește apoi textul.

Ana este elevă în clasa a III-a la o școală specială. Suferă de o grea infirmitate : nu aude deloc. Acest handicap nu o împiedică să fie foarte bună la matematică și la educație fizică. Are o voință foarte puternică.  
(deficiență, infirmitate, ambiție)

2) Amintește-ți jocul „De-a Baba Oarba”. Joacă-l cu colegii de clasă ! Discutați apoi despre ceea ce ați simțit fiind legați la ochi. Cum credeți că este viața celor care trăiesc mereu în întuneric ?

3) Ești în drum spre casă. Vezi un bărbat care merge sprijinit în cârjă sau baston. Cum te comporți față de el ?

- Nu îi acorzi nici o atenție.
- Îți este milă de el.
- Îl disprețuiești.
- Îl înțelegi și îl ajuți.

4) Ilustrează printr-un desen felul cum te-ai comporta cu un copil care-și duce viața într-un cărucior, astfel încât să se simtă egalul tău.



Alături de persoanele sănătoase, în lume trăiesc și altele, al căror corp, fie din naștere, fie în urma unor întâmplări nefericite, nu mai funcționează normal. Acestea sunt **persoane cu nevoi speciale**, persoane cu handicap. Persoanele cu handicap necesită o **ocrotire deosebită**. Pentru ele există școli speciale, aparate care îi ajută, locuri de muncă special amenajate, parcări speciale, intrări speciale etc.

Față de acești oameni trebuie să manifestăm multă înțelegere și respect.

## Vocabular

**handicap** → suferință permanentă a unei părți a corpului uman, infirmitate, deficiență, neputință, invaliditate.

5) **Știați că ...**

- ... marele compozitor german Ludwig van Beethoven, a creat multe dintre lucrările muzicale cele mai valoroase după ce a surzit treptat ?
- ... renumitul nostru pictor Ștefan Luchian a pictat multe dintre tablourile sale după ce i-a paralizat mâna dreaptă ?
- ... se organizează competiții sportive și pentru persoanele cu handicap de mișcare ?

6) Propune colegilor să vizitați o școală specială. Aveți mare grijă cum vorbiți și cum vă purtați față de copiii de acolo. Oferiți fiecăruia un dar cât de mic.



Notițe .....

.....

.....

.....

.....

## Trăsăturile morale ale persoanei

### Încrederea în sine și în celălalt. Lipsa de încredere



#### Elemente de conținut

✚ „Un flăcăiaș păștea oile și prinse a striga, chipurile, că văzuse un lup :  
— Ajutor, lupul, lupul !  
Țăranii veniră în fugă, dar se dumeriră că fuseseră păcăliți.  
Flăcăiașul mai făcu de două sau trei ori isprava asta, dar o dată se întâmplă ca lupul să dea cu adevărat iama în oi.  
Flăcăiașul strigă iar :  
— Săriți, săriți, că a dat lupul !  
Țăranii se gândiră că iar vrea să-i păcălească și nu mai veniră la chemarea lui. Cât despre lup, văzând că nu are de cine să se teamă, sfâșie toată turma după plac.”

(Lev Nicolaievici Tolstoi – *Mincinosul*)

✚ Citește textul, apoi răspunde la întrebări :

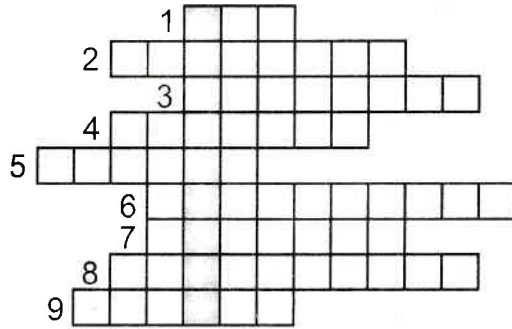
- 1) De ce nu au sărit țăranii în ajutorul flăcăiașului, când lupul a năvălit cu adevărat la oi ?

- 2) De ce nu au mai crezut ei strigătele băiatului ?
- 3) Ce ar fi trebuit să facă flăcăiașul pentru a recăpăta încrederea sătenilor ?
- 4) Ce poți spune despre nevoia de încredere a fiecărui om ?

### Exercitii aplicative

1) Completează careul și vei descoperi un cuvânt-cheie din cadrul lecției de astăzi :

1. Persoană sau .....
2. Invaliditate sau .....
3. Locuitor al unui stat.
4. Grijă, atenție sau .....
5. Duh sau .....
6. Asemănare perfectă.
7. Legătură sau .....
8. .... de naștere
9. Stare de curățenie.



2) Unește ceea ce se potrivește :

Am încredere în X pentru că :

Mă ajută la nevoie.  
Minte.  
Ne sfătuim adesea.  
Nu înapoiază lucrurile la timp.  
Păstrează secretul.  
Este neserios.  
Își ține promisiunea.

Nu am încredere în X deoarece :

Felul de a fi al unei persoane se regăsește în modul în care ea **se comportă** și **apreciază faptele proprii** sau pe **ale celor din jur**.

O persoană harnică, cinstită, sinceră, câștigă încrederea semenilor. Încrederea trebuie dovedită permanent prin **fapte**.

Încrederea omului în propriile forțe este **încrederea în sine**. Aceasta se vede în **voința de a munci** și de a realiza lucruri importante în viață. **Încrederea în ceilalți** este la fel de importantă ca și încrederea în sine.

### Vocabular

**trăsături morale** → însușiri, caracteristici sufletești și intelectuale ale unei persoane ;  
**încredere** → sentiment de siguranță față de cinstea, buna-credință sau sinceritatea cuiva.

3) Precizează cum procedezi în cazul în care ai participat la un concurs fără să câștigi :

- Ești dezamăgit și dai vina pe organizatori.
- Ți pierzi încrederea în tine.
- Ești dezamăgit, dar continui pregătirea.
- Te mobilizezi să câștigi concursul următor.

4) Scrie numele a trei persoane în care ai maximă încredere. Motivează pe scurt.


.....

.....

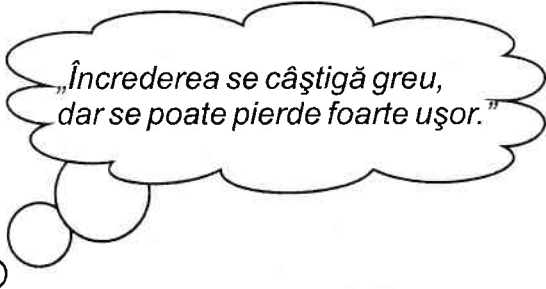
.....

5) Încercuiește varianta corectă :

- a) Când sună la ușă un necunoscut,
- îi deschid imediat ;
  - îl alung ;
  - îi cer să revină când se întorc părinții.
- b) Când mă invită un străin undeva,
- îl refuz politicos ;
  - îl însoțesc fără nici o întrebare ;
  - îl resping prin cuvinte dure (aspre).



6) Comentează cu colegii proverbul :



Notițe .....

.....

.....

.....